

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

Besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering

Arrêté du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale

– Besluit van de
Brusselse Hoofdstedelijke Regering
houdende instelling van de procedure
tot bescherming als monument van de
totaliteit van het goed gelegen
Tervurenlaan 292 en Guldendallaan 2 te
Sint-Pieters-Woluwe

– Arrêté du
Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale entamant la
procédure de classement comme
monument de la totalité du bien sis
avenue de Tervueren 292 et avenue du
Val d'Or 2 à Woluwe-Saint-Pierre

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Le Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale,

Gelet op het Brussels Wetboek van de
Ruimtelijke Ordening, inzonderheid op het
artikel 222;

Vu le Code bruxellois de l'Aménagement
du Territoire, notamment l'article 222;

Gelet op de aanvraag ingediend door
Pétitions-Patrimoine asbl op 13-november
2002;

Vu la demande introduite par Pétitions-
Patrimoine asbl en date du 13 novembre
2002 ;

Gelet op het advies van de Koninklijke
Commissie voor Monumenten en
Landschappen op 18 december 2002;

Vu l'avis de la Commission Royale des
Monuments et Sites émis le 18 décembre
2002 ;

Op voorstel van de Minister-President van
de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Sur la proposition du Ministre-Président du
Gouvernement de la Région de Bruxelles-
Capitale,

Na beraadslaging,

Après délibération,

Besluit :

Arrête :

Artikel 1. Wordt ingesteld de procedure tot
bescherming als monument van de totaliteit
van de villa evenals van de tuin en de
originele tuinmuur gelegen Tervurenlaan
292 en Guldendallaan 2 te Sint-Pieters-
Woluwe, vanwege hun historische,
artistieke en esthetische waarde zoals
nader bepaald in bijlage I van dit besluit.

Article 1er. Est entamée la procédure de
classement comme monument de la totalité
de la villa ainsi que de son jardin et du mur
de clôture originel, sise avenue de
Tervueren 292 et avenue du Val d'Or 2 à
Woluwe-Saint-Pierre, en raison de leur
intérêt historique, artistique et esthétique
précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

Het goed is bekend ten kadaster te Sint-
Pieters-Woluwe, 1ste afdeling, sectie A, 2^{de}
blad, percelen nrs. 150 e 3 en 150 f 3.

Le bien est connu au cadastre de Woluwe-
Saint-Pierre, 1e division, section A, 2^e
feuille, parcelles n°s 150 e 3 et 150 f 3.

Art. 2. De vrijwaringszone met betrekking
tot het in artikel 1 vermelde monument
omvat het geheel van de percelen en de
wegen, alsook gedeelten van de percelen
en de wegen opgenomen in de omtrek
zoals afgebakend op het plan in bijlage II
van dit besluit.

Art. 2. La zone de protection relative au
monument décrit dans l'article 1er
comprend l'ensemble des parcelles et des
voiries ainsi que les parties de parcelles et
de voiries reprises dans le périmètre
délimité sur le plan figurant à l'annexe II du
présent arrêté.

Art. 3. De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.
Brussel,

Voor de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing, Huisvesting, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking,

Art. 3. Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles,

01 JUIN 2006

Pour le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine, du Logement, de la Propreté publique et de la Coopération au développement

Charles PICQUE

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

13-06-2006

CHANCELLERIE
Laurence CANIVEZ
KANSELARIJ

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DE LA TOTALITE DU BIEN SIS AVENUE DE TERVUEREN 292 ET AVENUE DU VAL D'OR 2 A WOLUWE-SAINT-PIERRE

Réf. cadastrale : Woluwe-Saint-Pierre, 1e division, section A, 2e feuille, parcelles n°s 150 e 3 et 150 f 3.

Description sommaire :

La villa a été implantée à l'angle de l'avenue du Val d'Or et l'avenue de Tervueren, toute en longueur au fond de sa parcelle. Elle a pu profiter ainsi, au maximum, d'un jardin orienté plein sud dont la pente (quasi) naturelle est en connexion visuelle directe, au-delà de l'avenue de Tervueren, avec le site vallonné du parc de Woluwé. Ce retrait judicieux avait été adopté par quelques demeures cossues dans cette partie de l'avenue, dès sa création à la fin du XIXe siècle.

Le petit parc de la maison voisine, à droite, a malheureusement été entaillé, il n'y a pas longtemps, pour en faciliter l'accès automobile. La propriété voisine de gauche dispose, elle encore, d'un véritable parc, offrant à la villa un bien agréable environnement.

Le jardin en terrasses de la villa, abrité sous de hautes frondaisons, mérite d'être préservé au même titre que cette dernière : partant, côté gauche, d'une petite aire d'entrée arrondie et bordée de murets en moellons, un escalier parallèle à l'avenue de Tervueren donne accès à une première terrasse agrémentée d'un bassin, ainsi qu'à un sentier serpentant vers la terrasse supérieure et l'entrée de la demeure.

Cette dernière allonge son rez-de-chaussée et son unique étage, en briques brunes, au-dessus d'un niveau de service partiellement enterré, dont la face en pierre de France, côté Val d'Or, est percée d'une ancienne entrée de garage entre deux portes piétonnes ; la porte de droite, aménagée en retour d'équerre dans le plan de la façade principale, communique avec un escalier qui mène à la deuxième terrasse du jardin, le long d'un mur de soutènement en briques.

Couverte d'un toit plat derrière un attique que souligne, au ras des linteaux, une mince corniche de béton en forte saillie, la villa est animée par des décrochements d'ampleur et de formes variées.

A droite, un large avant-corps rectangulaire abrite notamment le hall d'entrée et sa large porte aménagée en creux dans une petite avancée liée au bow-window du salon voisin. Celui-ci s'arrondit tout en vitres sous l'imposant balcon en briques de la chambre à coucher principale. A gauche enfin, le flanc de la maison accuse une légère et étroite avancée qui, à la manière d'une aile en retour, monumentalise la composition.

Les nombreuses baies, verticales ou panoramiques (deux sont logées dans un angle saillant), s'inscrivent presque à fleur de parement sous un mince linteau de béton ; les fenêtres disposent d'appuis saillants en céramique vernissée verte qui trouvent un écho sur le garde-corps du balcon et sur l'attique ; les portes sont toutes vitrées et par une grille métallique à motif de losanges typique de l'époque (dispositif adopté aussi par deux petites fenêtres au bas de la façade latérale).

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 206, 1° du Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire

Intérêt historique, artistique et esthétique

Le 292 de l'avenue de Tervueren, construit par les architectes Yvan et Adrien Blomme en 1937, est une création remarquable d'inspiration cubiste. Avec la villa de l'ambassade de l'Indonésie, implantée de la même façon, il forme un témoin important du paysage d'origine de l'avenue.

On pourrait qualifier cet immeuble de « classicisme moderniste », un sous-style des Modernismes des années 30. La définition qui en est donnée dans *Un siècle d'architecture et d'urbanisme 1900-2000*, Région de Bruxelles-Capitale, Mardaga, est la suivante : « une rigueur stylisée et élégante, l'emploi noble de la brique et une géométrie implacable caractérise une production proportionnellement plus rare » que les autres modernismes, le Style International (influences du Bauhaus et du Corbusier) et le Modernisme de briques (Ecole d'Amsterdam, F.L. Wright).

Ce Classicisme moderniste est principalement représenté à Bruxelles par Henry Van de Velde. On retrouve des similitudes évidentes entre le 292 et d'autres maisons de Van de Velde comme « La nouvelle maison » (1927-1928) sur l'avenue Alphonse Renard à Tervueren ou la maison Wolfers (1930-1931), classée en 1993, au 60, rue Alphonse Renard.

Père et fils Blomme ont notamment construit ensemble : le cinéma Métropole (1930-1932), au 30, rue Neuve ou la Gare de Midi et Régie des Postes (1931-1952) ; Adrien Blomme a notamment construit : le

« Val de la Cambre » (1924-1932), et les Brasseries Wielemens Ceuppens (1930, classées en 1993). Avec Diongre, il est l'architecte qui a peut-être le plus marqué l'architecture à Bruxelles dans l'entre-deux-guerres.

Vu pour être annexé à l'arrêté du **01 JUIN 2006**

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation Urbaine, du Logement, de la Propreté publique et de la Coopération au développement

Copie certifiée conforme

Charles PICQUE

Voor eensluidend afschrift

13-06-2006

**BIJLAGE I VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOUDENDE
INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN
DE EIGENDOM GELEGEN TE VURENLAAN 292 EN GULDENDALLAAN 2 TE SINT-PIETERS-WOLUWE**

Kadastrale gegevens: Sint-Pieters-Woluwe, 1ste afdeling, sectie A, 2de blad, percelen nrs. 150 e 3 en 150 f 3.

Beknopte beschrijving:

De villa werd gebouwd op de hoek van de Guldendallaan en de Tervurenlaan te Sint-Pieters-Woluwe. Ze is helemaal in de lengte op het eind van het perceel gesitueerd. Op die manier werd maximaal voordeel gehaald uit een volledig naar het zuiden georiënteerde tuin waarvan de (quasi) natuurlijke helling visueel rechtstreeks verbonden is met het heuvelachtige landschap van het park van Woluwe aan de overzijde van de Tervurenlaan. Deze oordeelkundige teruggetrokkenheid van de gebouwen werd reeds aangenomen door enkele weelderige woonsten aan dit deel van de Tervurenlaan, vanaf haar creatie op het einde van de 19de eeuw.

Het kleine park van het aangrenzende rechter huis werd jammer genoeg niet lang geleden ingekeept om er de toegang met de auto te vergemakkelijken. De eigendom aan de linkerkant omvat nog steeds een echt park dat aan de villa een aangename omgeving biedt.

De tuin en het terras van deze laatste, beschermd onder hoog loof, verdient het op dezelfde basis te worden gevrijwaard. Vertrekend aan de linkerkant van een klein, afgerond toegangsdeel en afgeboord door muurtjes in breuksteen, geeft een trap, parallel aan de Tervurenlaan, er toegang tot een eerste terras versierd met een vijver, evenals tot een slingerend pad naar het bovengelige terras en de toegang tot de woning.

Deze laatste verlengt haar gelijkvloers en haar enige verdieping, in bruine baksteen boven een gedeeltelijk ingegraven dienstverdieping, waarvan de gevel aan de Guldendalzijde in Franse steen doorbroken wordt door een oude garagepoort tussen twee toegangsdeuren. De rechterdeur haaks ingericht op de Guldendalgevel en in het vlak van de belangrijkste gevel, is verbonden met een trap die naar het tweede terras van de tuin leidt langs de steunmuur in baksteen.

De villa overdekt door een plat dak achter een attiek, die een smalle kroonlijst in beton in sterke overstek, aan de boord van de bovendorpels onderlijst, wordt verlevendigd door uitsprongen die omvangrijk en van afwisselende vormen zijn.

Aan de rechterzijde herbergt een grote rechthoekige uitbouw onder meer een toegangshal en haar grote deur, hol ingericht in een kleine uitbouw, verbonden met de bow-window van het naburige salon. Deze laatste wordt volledig afgerond door ramen onder het imposante balkon in baksteen van de belangrijkste slaapkamer.

Aan de linkerflank van het huis neemt een lichte en smalle uitsprong toe, die op de manier van een terugkerende vleugel de compositie 'monumentaliseert'.

De vele muuropeningen, verticaal of panoramisch (twee bevinden zich in een vooruitspringende hoek), schrijven zich bijna aan de rand van de parementen in onder een dunne en smalle betonnen bovendorpel. De vensters bezitten uitstekende leuningen in groen geglazuurde keramiek die herhaald worden in de borstwering van het balkon en op de attiek. De deuren zijn allemaal groen beglaasd en van een metalen hekken met ruitmotief, typisch voor de periode (inrichting die ook door twee kleine vensters op de basis van de laterale gevel aangenomen wordt) voorzien;

Waarde van het goed volgens de maatstaven bepaald in artikel 206, 1° van het Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening

Historische, artistieke en esthetische waarde

Het nummer 292 van de Tervurenlaan, gebouwd door de architecten Yvan en Adrien Blomme in 1937, is een opmerkelijke, kubistisch geïnspireerde, creatie. Samen met de villa van de ambassade van Indonesië, die op dezelfde wijze ingeplant is, vormt zij een belangrijke getuige van het oorspronkelijke landschap van de laan.

Men kan het gebouw als 'classicistisch' modernisme beschouwen, een stijl behorend tot de modernismen van de jaren 1930. De definitie die eraan gegeven wordt in Een eeuw architectuur en stedenbouw 1900-2000, Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Mardaga, is de volgende: "Een gestileerde strengheid en elegantie, het edele gebruik van baksteen een onverbiddelijke geometrie karakteriseert een proportioneel gezien meer

zeldzame productie" dan de andere modernismen, de Internationale Stijl (invloeden van het Bauhaus en Le Corbusier) en het baksteen modernisme (Amsterdamse School, F.L. Wright).

Dit classicistisch modernisme wordt in Brussel hoofdzakelijk vertegenwoordigd door Henry Van de Velde. Men vindt evidente overeenkomsten tussen het nummer 292 en sommige huizen van Van de Velde zoals 'het nieuwe huis' (1927-1928) op de Albert I-laan te Tervuren of het huis Wolfers (1930-1931), beschermd in 1993, op het nummer 60 van de Alphonse Renardstraat.

Vader en zoon Blomme hebben samen onder meer de Bioscoop Métropole (190-1932) in de Nieuwstraat 30 of het Zuidstation en de Regie der Posterijen (1935-1952) opgetrokken. Adrien Blomme heeft onder meer het Val de la Cambre (1924-1932) en de Brouwerijen Wielemans Ceuppens (1930, beschermd in 1993) gebouwd. Samen met Diongre is hij misschien de architect die het meest de architectuur van het interbellum kenmerkt.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 04, JUIN 2006

De Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing, Huisvesting, Openbare Netheid en Ontwikkelingssamenwerking

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

Charles PICQUE

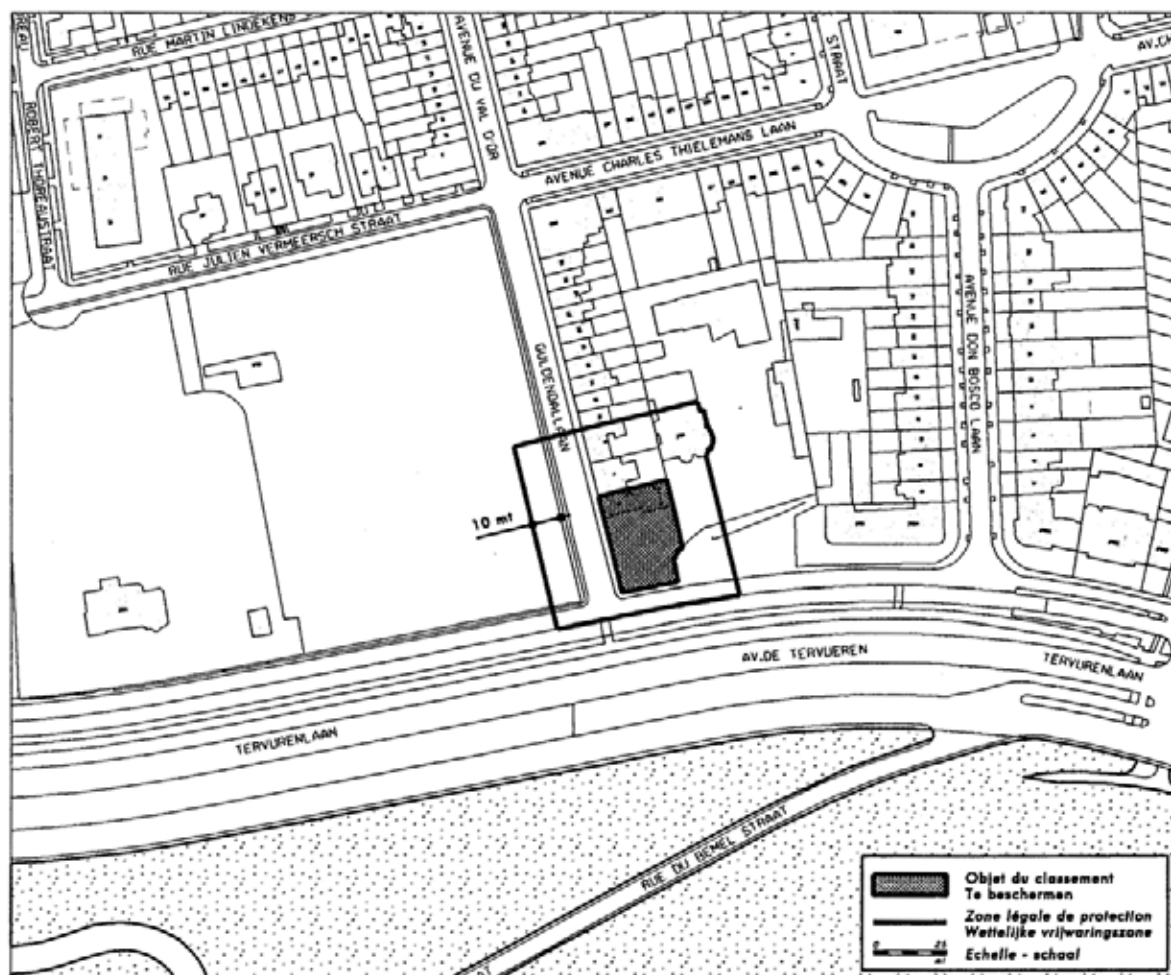

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
REGERING HOUDENDE INSTELLING
VAN DE PROCEDURE TOT
BESCHERMING ALS MONUMENT VAN
DE TOTALITEIT VAN HET GOED
GELEGEN TERVURENLAAN 292 EN
GULDENDALLAAN 2 TE SINT-PIETERS-
WOLUWE

ANNEXE II A L'ARRETE DU
GOUVERNEMENT DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA
PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME
MONUMENT DE LA TOTALITE DU BIEN
SIS AVENUE DE TERVUREN 292 ET
AVENUE DU VAL D'OR 2 A WOLUWE-
SAINT-PIERRE

**AFBAKENING VAN
VAN DE VRIJWARINGSZONE**

**DELIMITATION DE
LA ZONE DE PROTECTION**

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van

Vu pour être annexé à l'arrêté du
04 JUIN 2006

De Minister-President van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor
Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening,
Monumenten en Landschappen,
Stadsvernieuwing, Huisvesting, Openbare Netheid
en Ontwikkelingssamenwerking,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale, chargé des
Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire,
des Monuments et Sites, de la Rénovation
urbaine, du Logement, de la Propreté publique et
de la Coopération au développement,

Charles PICQUE

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

13-06-2006

CHANCELLERIE
Laurence CANIVEZ
KANSELARIJ